

אפריקאי, מרוקאי ודני עלו למטוס

האפריקאית // גאפור

ישי מתמקח עם מוכרים מפוקפקים בגאנה, פני חורשת את החושות במזרח הרחוק, יעל כבר בת בית בבתי המלאכה הצנועים של מרוקו, ואיריס וצביה מסתובבות עם טריילר במערב ארצות הברית ומעמיסות מכל הבא ליד. חמישה פריקים של מסעות בעולם, שהחליטו למכור לכם את היעד המועדף עליהם באריזת מתנה

הצטערתי שמכרתי פריט מסוים", הוא מודה, "היה לי פסלון עץ עתיק בגודל מטר, עשוי שכבות צבע. הגעתי אליו בדרך מקרה - באמצע שום מקום ראיתי אדם מבוגר במרכז גאנה. הפסל שלו היה עטוף בעיתון, לא הבנתי מה הוא אמר, אבל להתמקח הוא ידע". לצדם של הפריטים הנדירים, מציין רו את הפריטים המבוקשים יותר. "הפריטים הפרקטיים הם הפופולריים: מגשי קפה, תכשיטים וקערות עץ". אז כמה פעמים בשנה הוא עוקר ליבשת? לרו אין תוכנית שנתית מוגדרת. הנסיעות, הוא מס' ביר, תלויות בשני גורמים: הצטברות פריטים אצל אנשי הקשר שלו באפריקה והמלאי בהנות. כך או כך, אי אפשר לשלב את כל הארצות בנסיעה אחת. "הנסיעות מאד אינטנסיביות. קמים כל בוקר

בתחושה שהולכים לכבוש את העולם". המקום האהוב עליו ביותר הוא דרום אפריקה. "מתקיים בה שילוב של מאות שנים של אפרייקה המסורתית (השחורה) עם התרבות האירופית (הלבנה)". התוצאה אומנם יצרה מתחים רבים, אך בצידה אנשים מאוד מעניינים ומורכבים. זהו המקום שבו המערב נפגש עם אפריקה". חוויות מטלטלות, כמוכן, לא חסר. "טסתי מאדיס אבבה לגאנה", נזכר רו. "הטייס והדיילות דיברו רק בצרפתית, ולידי ישבה מאמא בגודל בית. המטוס נוחת, אנחנו אוספים את החפצים, ואני שם לב שאנחנו לא בגאנה, כי אני לא מזהה את שדה התעופה. התברר שהייתה חניית ביניים ואיש לא טרח להודיע לנו. חזרנו למטוס בריצה".

את גאפור, חנות קונספט אפריקאית כשמו של חוף קסום בסנגל, פתח ישי רו בשוק הפשפשים לפני כחצי שנה. רו ("מחובר לאפריקה מגיל 15") הגיע ככלל מתחום ההייטק, ולפני כשלוש שנים החליט להתמסר לאהבתו ארוכת השנים ליבשת השחורה. החנות משלבת פריטים עתיקים מהשווקים באפריקה וכן פריטי אמנות עכשווית שרו מייבא מרחבי היבשת. הוא נוסע לכפרים ונעזר בדילרים שכבר מכירים את טעמו. בקולקציה: רהיטים וכלי עץ מאת יופיה, מחרוזות ענק לקישוט שולחנות מניגריה, מיטות מחוף השנהב, טקסטיל מגאנה ועוד פריטים אותנטיים, חלק עברו התאמה ללקוחות מערביים. לכמה מהפריטים נקשר רו באופן מיוחד. "לא פעם

השאנסית // מרקו פולו

האמריקאית // Back Yard

פני קגן מקפידה לנסוע רק למקומות שהיא אוהבת. "אני לא חוזרת למקומות שבהם לא נעים לי", היא מסבירה. להנחות שלה בגעש ובהצלחה פיתוח מייבאת קגן חפצים מסין, הודו, טיבט ומונגוליה, אותם היא אוספת תוך מסע חיפוש אמיתי. "הסגנון אינו מערבי", היא מדגישה, "אני יותר מעזה, לא חוששת, גם אם אולי יש פריטים פחות מסחריים".

לרברי קגן, "מרקו פולו" פשוט קרתה. "השבנו להביא כמה פריטים למשפחה ולחברים, ממש לא תכננו חנות. הייתי סטודנטית ונסעתי לחו"ל, ומהון להון אני עושה את זה כבר 13 שנה".

קגן נוסעת כארבע פעמים בשנה לכפרים ולחושות במזרח ("אני מחבבת מקומות שכוחי אל"), כשכל פריט שהיא מביאה נבחן לפי מדרג אהיד – אם הייתה מכניסה אותו אליה הביתה. הנסיעות שלה הן קצרות וענייניות. "אני נוסעת לשבוע ומאוד ממוקדת, יודעת מה אני רוצה וקונה מהר".

מטיבט מביאה קגן שידות עם ציורים בולטים במכחולים; ממונגוליה פריטים עם ציורים שטוחים של דמויות אדם; מסין כיסאות ישנים וגם פריטים חדשים מעץ ישן, בודהות ופריטים

דקורטיביים; ומהדורו חפצי מגולפים, ויטריות, תיבות מתקופת האנגלים ורלתות מגולפות. קגן אוהבת פרחים ואנגריות טובות, ולא תגיייר לעולם פריטים המזוהים עם ציד, או חפץ עם כיתוב שהיא אינה יודעת את פירושו. "אני משתדלת להביא ברכות ואיחולים", היא אומרת, "והפריט האהוב עליי הוא ציור סיני של חילופי עונות".

איריס ארקין וצביה לאור מכירות זו את זו שנים, מאז שעברו כריילות באליעל. הקשר בין ארקין, מעצבת מטבחים, ולאור, עורכת בעיתון, חודש לפני כמה שנים, והשתיים החליטו לפתוח את החנות Back Yard בכפר ויתקין, שמביאה חפצים מהמערב התיכון בארצות הברית ברוח ה"Country Home" וה"Country Living". לאור, שהתגוררה בארצות הברית מספר שנים, התאהבה בריהוט האמריקאי הפשוט האופייני, שכלקו הגדול נעשה בייצור עצמי ("כשחינו באמריקה הייתי מסתובבת בשווקים, ובמכירות הייתי נוסעת קילומטרים"). גם ארקין, שגדלה עד גיל 18 בסיינט לואיס, התחברה לקונספט.

היום נוסעות שתיהן כארבע פעמים בשנה לארצות הברית, בעיקר לאזור אוהיו. "אנחנו שוכרות טריילר ומחסן, מסתובבות ומעמיסות", הן מספרות. הן מתע"דכנות בעיתונים על השווקים המקומיים והמכירות השונות, ומרחיקות עד לאנשים העוסקים בתחום, לב"עלי חנויות ומחסנים, ובקיצור – "לאנשים מיוחדים שמתעסקים בג'אנק" שכבר מכירים אותן ויודעים מה הן מחפשות.

ארקין ולאור מגיעות, בין השאר, ל"Estate Sale" – מכירות של תכולת הבית של אנשים שמתו או שעברו ירידה. המכירות האלה, מתברר, פופולריות מאוד במזרח

ומנהלות בידי חברות מקצועיות. "אנשים עומדים בחוץ ולוקחים מספרים, והדילרים של העתיקות באים לילה קודם וישנים באוטו". ויש גם טקטיקה: "דבר ראשון אנחנו רצות למחסן, שם מאוחסנים הדברים הישנים ממש. האמריקאים לא זורקים כלום".

ומה באוצרות? כלי עבודה, צעצועים, כלי מטבח, כלי סווי מיטה, מנורות, ספות וכורסאות מרופדות יד שנייה משנות ה-40 במצב טוב שהשתיים מרפדות מחדש. יש גם ספלים לכרי חלב, שולחנות, ארונות מזווה, כיסאות נרדנה, תיבות נסיעה ותיבות למצעים ושולחנות מבתי ספר. "שום דבר כמעט לא דקורטיבי – הכול שימושי. אלה דברים שנצבעו שוב ושוב ושוב".

פריטים פופולריים מאוד בחנות הם הכיסאות. "כנראה יש כאן מחסור בכיסאות מעניינים", הן משערות. עוד יותר מבוקש הוא ריהוט ברזל לגינה משנות ה-50 עם פיתוחים של ענבים.

ויש, כמוכן, גם חוויות. "הכי מפתיעים הם האנשים שאנחנו פוגשות. לרוב אלה חבר'ה מוזרים, אבל נורא נחמדים ואמינים. יש לנו חבר בן 42 בלי שיניים שיש לו בת בכלא ושמונה נכדים. שתיים מהספקיות הכי גדולות שלנו הן אם ובת ממוצא בלגי, שחולות במחלת אגרנות כפייתית. כל הבית שלהן מלא, בקושי אפשר לעבור שם. זה מה שנקרא ה"Back Yard של אמריקה".

צילום: יחי

צילום: יחי'צ

המזרחית // עיישה

יעל (עיישה) בוני הקימה את החנות בצור משה לפני שלוש שנים. בוני, גננת ומורה לגיל הרך, מצאה עצמה חושבת מה תעשה כשתהיה גדולה. בעקבות טיול שורשים שערכה עם אביה ובתה, נפלה ההחלטה על מרוקו. "לא ידעתי בדיוק איך ומה", היא משחזרת, "אבל התחברתי שם למשהו קרוב והתחלתי לחלום על מרוקו". רצה הגורל ובוני פגשה במרוקו בכחורה ישראלית שהתגוררה שם הרבה שנים. כך התחילה לרקום במדינה רשת של היכרויות.

ומנורות היא מביאה. מדי פעם תחזור ארצה עם פריטים חד-פעמיים ככפתנים ושמלות לברית מילה, או חפצי יודאיקה עתיקים. "יש לי צלחת פסח שמצאתי בחנות עתיקות בשנה שעברה. היא הגיעה מהעיר של אבא שלי, ספרוס. הבאתי אותה לפסח שלי בבית ואעביר אותה לילדיי. כך אני מחזירה למשפחה שלי קצת מסורת".

יש בה אמנים וקל לתקשר בה. קובלני'קה, להבדיל, היא עיר עם נשמה: שם תלך לשווקים ותמצא כלי כסף ונחושת עתיקים".

בחנות שלה ניתן למצוא גם מוצרי טקסטיל לבית: מצעים מכותנה מצרית, פופים וקריות, מפות וראגרים – כולם שזורים ורקומים בעבודת יד. גם כלים מעוצבים ואבזרים כטוניקות, תיקים, סלים, שרשרות, חגורות

בוני מייבאת ממרוקו חפצים מבתי מלאכה קטנים, רובם מעשה ידי נשים. "מהעיר פס אני מביאה בעיקר עור וקרמיקה", היא מפרטת, "מרקש היא כמו תל אביב, משם באים רוב הרברים. היא בזהמית,

האירופאית // נקודה בכפר

תמי שמעוני מגיירת חפצים מעיירות פסטורליות בדנמרק. שמעוני ומשפחתה עברו לעשרת לפני כמה שנים. כיוון ששמעוני עסקה בעיצוב גם לפני כן, היא חשה בצורך לפתוח משהו קטן ונחמד לתושבים המקומיים. מול הבית שגרו בו היה מבנה רכבת נטוש ויפה. "החלטתי שזה מתאים לי ושיפצנו אותו", היא מספרת. "נקודה בכפר", הפועלת זה שנתיים

היום משמש המבנה הכפרי בית חם לקולקציות המרהיבות של שתי החברות. "גרינגייט" מעצב בים חפצים לשימוש יומיומי ומתאפיינת במספר דוגמאות מתחלפות שמודפסות על הכול: כלים, מצעים וכריות לנוי. "האוס דוקטור" עושים גם פריטים דקורטיביים כאגרטלים ופסלונים.

במושב עשרת, התחילה כעוד חנות שרוכשת פריטים מספקים מקומיים. בעקבות קטלוג שראתה ואהבה, פנתה שמעוני לחברת "גרינגייט" בדנמרק. "עשיתי הזמנה קטנה, הלקוחות מאוד אהבו וכך זה התחיל". זמן לא רב אחר כך קיבלה בלעדיות ליבוא מוצרי החברה בארץ. מאוחר יותר צירפה גם את חברת "האוס דוקטור" לקטלוג המכירות.

מבין שלל הפריטים שהיא מייבאת, המבוקש ביותר הוא כוסות לאטה צבעוניות ללא ירית, עשויות חרסינה. הפריט האהוב עליה באופן אישי הוא קופסאות פח בשלל גדלים. "הן טובות לניירת ופיצ'פסק, וגם הקהל מאוד אוהב אותן". פריט פופולרי נוסף הוא עגלה עשויה רטאן, ש"נראית כמו עגלת שוק גדולה אך היא בעצם רהיט".

לדנמרק נוסעת שמעוני פעמיים בשנה ומבקרת בתערוכה של "גרינגייט", שממוקמת בעיירה פסטורלית מחוץ לקור פנהגן ("האוירה מאוד משפחתית"). בשביל "האוס דוקטור" היא מצפינה עד לעיירה הקטנה Ikast ("חשך שם וקר מאוד").

צילום: יחי'צ